

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 6 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Zvezdice.

Kedar je kdo godov, prihajajo prijatelji ga
vezovat, on pa se rešuje, in časih daje jim
rešilke svoje celo na dom. Tako so nedavno
godovali katoličani nemški v Monakovem,
vezovali se in reševali slovesno, vzeli rešilke
seboj domu, poslali jih tudi sosedom in bra-
tom po svetu. In te prekrasne rešilke (re-
solutions) so:

I. Da je država vsegamogočna, to
je nesrečna prenesrečna zmotnjava človeškega
duha. Ker so mnoge države evropske popri-
jele se te lažnjive misli, izvira jim iz nje naj-
več prežalostno stanje, v katerem vzdihla krščan-
ski svet sploh in posebej velika Nemčija.

II Očitne nadloge, ktere so vsled tega
nastale v zboru državnem, cerkvenem, nra-
nem, znanstvenem, družinskem in gospodar-
stvenem, dajo se odpraviti in vrniti v varno
stanje, da se povzdigne npravnost, odvrne dru-
žinska potreba, da se potolažijo preplašeni
duhovi, vse to je le mogoče, ako državna
oblast pomakne se v svoj pristojni krog in
verskemu prepričanju, cerkveni delavnosti,
naučnemu in vednostnemu napredovanju, no-
vemu društvenega življenja preobraževanju dá
potrebno prostost ter na vse strani deluje bla-
godušno in pravično.

III. Katoliški cerkvi naj priznava
se njej lastna samostojnost in daje njej
in njenim vstanovam spodobno pravno varstvo;
torej katoliška skupščina upa in zahteva, da
se skoraj odpravijo postave o tako zvani „kul-
turni borbi“, ktere razdejavajo edinstvo in krep-
kost naše domovine ter nam hudo grozijo še
v prihodnje.

IV. Da so nemški katoličani dr-
žavi in cesarstvu sovražni, kar se jim je
velikrat oponašalo zato, ker se z določili te
ali une vlade ne morejo vjemati, temu opore-
kamo slovesno, kajti s tem dela se jim krivica
in žali njih poštenje. V ljubezni do očetovine
in v radodarnosti se nikogar ne ustrašijo, v
dejanji so pokazali svoje domoljublje in v tem
se nikakor ne dajo motiti.

V. Sedanja borba zoper katoliško cerkev
sega razodeti veri do nje srčnih žil in končati
hoče cerkev; torej po besedah sv. Očeta med
takima protivnikoma sprava ni mo-
goča in miroljubnost ne sme nobenega pra-
vega sinu sv. cerkve zvoditi dotlej, da bi po-
pustil načela in pravice cerkvene ter skleniti
hotel pogodbo, ktera bi veri bila na kvar in
domovini v pogubo. Bog je postavil obe ob-
lasti, in namestnik njegov naj določi čas in
pogoje, po kterih se mir stori med obema in
krščanskemu svetu na blagor vnovič vtrdi
sprava med duhovstvom in kraljestvom.

VI. Katoliška skupščina razodeva občutke
pristrane ljubezni, najvišega spoštovanja in naj-
zvestejše vdanosti do sv. Očeta, in želi,
da prihodnje leto, kedar ima obhajati svojo
škofovsko petdesetletnico, pravi katoličani vsi
hvalijo Boga zato, da je naši sveti cerkvi v
sedanjih časih dal takega poglavarja, naj mo-
lijo za njegovo še dolgo srečno ohranjenje, ter
naj mu skazujejo, kakor vedo in znajo, stano-
vitno svojo ljubezen.

VII. Skupščina izreka prepričanje, da se
občinske razmere naše izboljšati morejo
le, če načeladeseterih zapovedi božjih
in krščanskega razodenja vladajočim in vlad-
nim svetijo za pravilo in vodilo; da se mir

med ljudi povrniti more le, če v duhu krščan-
skega nauka vera, pravica in usmiljenje razne
stanove prešinjajo, vravnavaajo in utrjujejo.
Bližnja naloga vsem katoličanom bode torej
prizadevati si, da se po krščansko vredi in
vlada spet šola, sklepa zakon, godi pogreb,
da se posvečujejo nedelje in prazniki.

VIII. Obrača se skupščina katoliška naj-
prej do dela v ce v jih opominjevaajo, naj pošteno
delajo, da tako izdelkom svojim pridobijo spet
častno veljavo, in naj pridni, varčni, pošteni,
zmerni s svojimi vrstniki skušajo sami po
moči izboljševati si svoj stan.

Gospodarji in drugi predstojniki naj
brez sebičnosti, ktera delavcem jemlje vso
moč, polajšujejo tem njih osodo in naj razne
delavce in rokodelce pravično, dobrotno in bla-
govoljno v dejanji podpirajo.

Duhovščina naj si šteje v dolžnost to
društveno zadevo preiskovati, vzbujati in pod-
pirati vse, karkoli more rokodelskemu stanu
biti na korist; prizadeva naj si po svojem sve-
tem poklicu, da se spet bolj in bolj v veljavo
pripravijo ona krščanska načela, ktera posa-
meznim zadovoljnost, različnim stanovom pa
složnost morejo v srce zasajati ter v njih jo
ohranjevati.

Država naj, tako želi in trdi skupščina,
krepko podpira vse prizadeve, delavcem zbolj-
šati stan, naj odpravi novejšje vredbe, ktere
so se v društvenem življenji pokazale pogub-
ljive, naj skrbi, da se v tem oziru deželjska
vstava popravi, naj postavno brani in kjer
treba tudi v novcih ali v denarjih pomaga,
da se nakloni spet stanje, ktero v varstvu
krščanske ljubezni do bližnjega se sme res dobro

Vzor pravega katolika in rodoljuba.

II.

(Dalje.)

Da je bil mladi Daniel že v prvem jav-
nem govoru svoj program načrtal, vendar
omahoval je še dolgo, kako bi ga vresničil,
vtelesil. S prva stavil je celó svoje upanje v
skrivna društva. Zato se ni čuditi, da je tudi
on pristopil k prostozidarjem; a kmalo jim
je obrnil hrbet spoznavši, da od tod ni rešitve,
ampak preti le še preje pogin. O tem sam
piše tako le:

„Bil sem prostozidar in sicer mojster loge
(lože). Bilo je to v jako ranej periodi mojega
življenja, ali prvlje nego se je v katoliške
cerkvi razglasila prepoved prisega za prostozidarstvo, ali gotovo prvlje nego sem zvedel o takej cerkveni prepovedi. Moram pa reči, da irski prostozidarji, ne gledé na njih prisega, niso imeli ravno slabih namenov, ako se spregleda, da so se trudjenju in prizadevanju tako hvalevrednih in koristnih društev „treznosti“ ustavljali. Najvažnejši ugovor proti

prostozidarstvu je imenovanje po krivem naj-
svetejšega imena Božjega v njihovih različnih
in razuzdanih prisegah brez vsakega pamet-
nega vzroka.“ Iz tega lahko zaključujemo,
da so bili takratni irski prostozidarji bolj mirni,
a požrešni in hrepeneči po zavživanji. Gotovo
pa je, da se je O'Connell včasih od njih poslovil,
ko je sprevidel, da se ta društva ne vje-
majo z načeli sv. kat. cerkve.

Po sprejetju uniji nastala je za Irsko nova
doba zatiranja, krivičnosti, stiskanja, sistema-
tičnega vničevanja. Minister Pitt, ponosen na
čast, da je otel Irsko Angliji, dal je živo ob-
čutiti ubogim katolikom svojo mogočno roko.
A. O'Connell ni zgubil srčnosti. Neustrašljivo
hodil je po pravej stezi, ki ga mora naposled
privoditi do zaželenega cilja. Delal je strpljivo
in previdno. Stranpotov ogibal se je vestno.
Pri tej vedno marljivej delavnosti pridobil si
je ono izvrstno znanost prava in oni plemeniti
pravdoznanski značaj, ki ga je učil v poznejših
letih: hoditi po poti trezne premišljenosti ter
ga varoval globokega brezdnega političnega zlo-
činstva na ozkej stezi miroljubne agitacije.
Kako v obče priznana je bila njegova pravdo-

znanska sposobnost in njegova praksa, sve-
doči nam dosta to, da je 58 šterlingov, katere
je v prvem letu sprejel, v kratkem času na-
raslo na 9000 (to je čez 100.000 gld.)

L. 1802 oženil se je O'Connell. Živel je
v tem zakonu zadovoljno, mirno, spravljivo,
srečno. Do smrti govoril je prav nežno o
svojej že umrlej ženi: „35 let delila mi je naj-
bogatejšo domačo srečo, ktero je še kedaj kaki
mož vžival.“

A niti velika sila in nesreča, ki je od dne
do dne naraščala, niti opravki, ki so se vedno
množili, niti zakonska sreča niso zamogli
O'Connella odvrniti od prevelike ljubezni nje-
govega srca — od njegovega naroda in njegove
mile domovine, ki je stokala v železnih sponih
sužnosti.

Že l. 1804 obhajali so katoliki v Dublinu
shod, v katerem so se posvetovali, kako an-
gležkej silovitosti v okom priti. Ali razni
nasveti in sklepi se niso objavili iz straha
pred policijo, in pred ječo. Še le O'Connellova
pogumnost je navdušila narod, da je povzdignil
svoj doneči glas po pravici. Ne milosti, am-
pak pravico! nič več, nič manj! to je bil

in srečno imenovati, dasiravno se vsa revščina nikdar ne more potrebiti.

IX. Katoliška skupščina omiluje sedanje vojske zadeve evropske, kajti one kratijo osebno svobodnost, kvarijo ljudsko moč, vzrokujejo propad blagostanja v kmetijstvu in obrtnijstvu, nudijo v orožje duhovnike in žalijo s tem versko čutilo in cerkvene pravice.

X. 1. Cerkev je vsled božjega pooblastila in postavila učiteljica nadnaravno razodetih resnic in njih čuvajka v verskem ljudskem podučevanju in v bogoslovnih naukih, pa ima tudi naravni pravni in dejanjski red pri človeku in v človeštvu braniti, prešinjati, poživljati z močjo in svetostjo svojega nauka.

2. Med vsemi naravnimi pravicami v rod-
bini nobena ni tako sveta sama na sebi, nobena z njihovim po Bogu odločenim poklicem ože sklenjena in torej roditeljem bolj pristojna, nego ta, da vzreajo in podučajo svoje otroke. Ljudska šola ima rodbini služiti za pomočnico, ni bistveno državna šola; državno samovladarstvo v šoli žali naravni red pravnega mišljenja in življenja.

3. V nadnaravnem delovanju za zveličanje gre cerkvi in po njej krščanski rodbini pravica, mladino k živemu, dejanjskemu vdeleževanju kraljestva Jezusa Kristusa voditi in v njegovem duhu jo podučevati in vzrejevati. Ljudska šola ima cerkvi in krščanski rodbini biti pomočnica, torej tudi iz tega družega vzroka ni bistveno državna šola; državno samovladarstvo v šoli žali po tem takem tudi nadnaravni, krščanski red življenja.

4. Ljudska šola tudi ni samo „narodnodomače vzgojilnišče“ ali „kulturna naprava“, le za tako jo razglasi in obračati, to se pravi, odtegovati jo njeni pravi narodni in domoljubni nalogi ter izročevati jo v pokvarjenje. Krščansko ljudstvo pa nikdar ne bo rado dopustilo, da se take nevarne poskušnje delajo z njegovimi otroci.

5. Bodi si tudi mogočna ona stranka, ktera se kliče „svobodoljubna“ pa po špartansko posiljuje duhove in se še ponaša s tem; mogočnša vendar je čvrstost katoliške vesti. V borbi za šolo bodo katoliški očetje, pomiljivi svoje dolžnosti, z vsemi pripuščenimi pomočki, celó z zgubo časnih dobičkov, zvesto in stanovitno branili pravico, ktero ima cerkev in hiša krščanska do vzrejevanja svojih otrok, proti vsakteremu napadanju ali kakoršnemu koli beganju.

vedno povračajoč se refren (odmev) vseh O'Connellovih govorov, in tega je kmalo ves narod ponavljal po vseh kotih.

Začetek tega velikanskega zedinjanja irskega naroda bil je majhen, jako majhen. Res! lahko se tolažijo tlačeni, povsodi prezirani katoliki sedanje dobe, ako pogledajo na uborna sredstva, s kojimi, in na žalostne razmere, pod kojimi je prišel O'Connell svoje orjaško delo. Spoznali in prepričali se bodo, da niso nobene težkoče prevelike, kjer je zvesta vdanost in ljubezen do sv. katoliške cerkve, strpljivost, stanovitnost in premišljena treznost.

Od l. 1808 nahajamo v Dublinu shode, ki so se kolikor toliko pravilno sklicevali in pri kterih je bil O'Connell glavni govornik. Od te dobe kazalo se je, kakor da hoče boljši čas nastopiti in se dosedanje žalostne razmere predruhati.

Na angležkem prestolu sedel je še vedno Jurij IV. že od leta 1760. Bil je tudi on malo pravičen Ircem. Tlačil jih je neusmiljeno, kakor njegovi predniki. Po smrti ministra Pitta l. 1806 se je sicer neka stranka obna-

To so ob kratkem in po slovensko povedane rešilke ali rešitke (resolutiones), ki so jih po resnem in živem posvetovanju sprejeli iskreni katoličani nemški v XXIV. občni skupščini v Monakovem, trdne volje, po moči jih v dejanji reševati in izvrševati doma. Poslali so jih po svetu svojim bratom, in menda se ne motim, ker jim pravim „zvezdice“, kajti sijejo na nebu katoliškem lepó in kažejo pravo pot tudi nam Slovencem v temfnah in tokavah sedanjega tolikanj razburkanega življenja.

Resnicki.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. oktobra.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja, kjer se je v četrtek pričel bil zopet državni zbor, ima včerajšnji „Sl. Narod“ naslednji telegram: „Moravsko-česki poslanec dr. Fanderlik in slovenski poslanec dr. Vošnjak, v družbi z drugimi moravskimi in jugoslovanskimi poslanci, sta naredila in danes v prvi seji državnega zbora stavila interpelacijo na ministra predsednika, kazajoč na žive simpatije vseh avstrijskih Slovanov za svobodni boj njih slovanskih rodni bratov na jugu proti Turčiji, vprašaje, kako se Avstro-Ogerska temu boju nasproti držati misli, in, ako bode njeno držanje tako, kakor želi to slovanska večina avstro-ogerskega prebivalstva.

Na Dunaju bil je 16. t. m. v dvorani ces. znanstvene akademije dr. Jos. Stefan vmesovan za vseučilišnega rektorja l. 1876/7, in v Zagrebu 19. t. m. dr. A. Kržan. — Stroškovni odbor je sklenil nasvetovati, naj vstanovi se v Zagrebu služba deželnega historiografa, in odmenjen je za to neutrudni, res učeni dr. J. Rački.

V Gradcu je 13. t. m. za kanonika sekovskega izvoljen vrli dr. A. Hebenstreit. „Politik“ ima v velikem listu svojem skoro pri vsakteri državi v oklepah (Rüstungen) na pr. Anglija (Rüstungen), Prusija (Rüstungen), Rusija, Rumunija, Grecija, Italija, Avstrija itd. povsod „Rüstungen“. Kaj to pomeni?

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča ni še sedaj nič posebnega; orožje nekaj dni miruje, morda pred hujšo nevihto. V Livadijo je bil poklican k carju te dni tudi carjevič naslednik, in iz Petrograda se piše v „Pol.

Corr“: Kakor prejšnji car Nikolaj v zadnjih letih nič bolj važnega ni sklenil in storil brez naslednika, tako ravna sedanji Aleksander, in da je pozval k sebi Aleksandroviča, snujejo se ondi gotovo važne stvari za sedanjo in bližnjo dobo. Dve ruski vojni do 120.000 mož močni stojite na granici, in utegnate vsaki čas odlaziti v Turčijo. Tedaj hoče Avstrija postaviti neki 80.000 vojakov na Erdeljsko ob meji. Ruska je prepovedala izvaževati oves, in skoro prepové blezo govedino.

Ker **Rumunija** oborožuje svoje vojake, morala bo isto storiti tudi **Grška** timveč, ker narod sploh to zahteva. — Tudi v **Albaniji** se glasijo vstajniki.

Srbija. V Zici samostanu se delajo priprave za slovesno venčanje kralja Milana. Sinko mu bode krščen 22. okt., in 25. okt. odide knez k vojni na bojišče.

Da mogočna **Prusija** ni srečna, dokazuje dopis v „Vaterlandu“ št. 288, da je država sedaj vojarna in obično na nogah ima 708.000 mož in šteje 1800 topov. — V njej vlada šolska siljava, in vendar je 4508 učiteljskih služeb praznih, in če štejemo 60 otrok na enega učitelja, živi v Pruski 270.480 otrok, ki bi v šolo hoditi mogli, brez rednega šolskega podučevanja. — Država je protestanška, in protestanstvo propada hudó. Predikant Frank je v cerkvenem zboru v Gdanskem žalostno opisoval njegovo stanje. Kar velja civilni zakon, pravi, od 40.000 otrok v Berlinu l. 1875 rojenih ni bilo krščenih 15.000; do 15.000 parov je v zakon stopilo jih brez cerkvenega blagoslova. Do 700.000 evangeliških stanovnikov Berlinčanov se zvesto ogiba vsake cerkve. Kak kruh (krah) bo iz te moke?

Izvirni dopisi.

Iz D. M. Polja, 20. oktobra. (O „Slovenca“ samem.) To vršči in vršči okrog mene zaradi unkratnega dopisa in nasveta. Kdo je to pisal, kdo si drzne kaj takega itd. itd.? — Tudi drugod, in posebno pri vas v mestu vlada ta razvada, da se koj in najbolj poprašuje po dopisniku, kdo je to ovadil, kdo si to izmislil, kdo tako nam oponaša, kdo nas tako obrekuje?! Prav neumno in nespametno je pak tako baranje po človeku, da se znosi in maščujemo nad njim. Nasproti pa je edino pametno in modro, popraševati sebe in svoje o resnici ali neresnici dopisa od koder

šala, kakor bi hotela Irce osvoboditi; a sploh bilo je irsko vprašanje le jabelko svaje angležkih strank, ki so se poganjale za osebne koristi a ne za pravico, ki se je tako silovito kratila celemu irskemu narodu. Vendar proti vsemu temu vzročile so začasne razmere že po dokončanem prvem desetletji našega stoletja nepričakovani triumf za osvobodjenje irskih katolikov, tako da je slehernik priznavati moral: konečna dosega zaželenega cilja ne more daleč biti.

Ko je namreč Napoleon I. došel na vrhunec svoje slave in moči, in ko se je pripravljaj na vojsko proti mogočnej Rusiji, stresla je tudi ponosne Angleže nekaka zimica. Vidili so se osamljene in zapuščene ne le od zunanjih vlad nego tudi od svojih podložnikov. Kako bi se tudi mogel človek navduševati za srečo in blagor svojega zlobnega tlačitelja! Angležki postavodajalci so zato nekoliko prijaznejši postali irskemu vprašanju. Začeli so misliti, kako bi utolažili nezadovoljno ljudstvo. In res, emancipacija irskih katolikov je dobila prvokrat večino v angležkeji nižji zbornici. 255 glasov izreklo se je za obravnavo o tej

reči v poznejši seji, 106 pa zoper. Ta predlog je sicer pal v višji zbornici, ali le z večino 126 proti 125. Na tem enem glasu viselo je neizmerno veliko krivice in sile — visel je boj, ki je še 18 let trajal. Godilo se je to dne 22. januarija 1812 prav v onem trenutku, ko je Napoleon Njemen prekoračil. Ta uspeh je učinil vpliv zunanje politike, a ne manje tudi strpljiva, neomahljiva in vedno rastoča delavnost mladega odvetnika Daniela O'Connella.

Že več let prizadevali so si nekteri katoliki, da bi zedinili vse Irce in tako se združenimi močmi odbijali hude napade ljutih sovražnikov. To rešilno misel je še le O'Connell prav za prav vresničil. A potegoval se ni samo za emancipacijo, ampak za popolno odpravo nesrečne unije. Nje hujši nasledki so se že kazali. Odlične familje so zapuščale irska mesta in trosile svoj denar po Angležkem. Trživo je umiralo, obrtnija pojemala, ulice dublinske so osamele. Prosili so za to najprvle tržci, obrtniki in razne občine za odpravo pogubonosne unije. Tega poganjanja glava in duša bil je O'Connell. Tukaj kakor povsodi bojeval

koli. Kedar to, kar se ti očita, ni res, kedar je torej obrekovanje, tedaj bodi ti skrb, da njemu nasproti skažeš resnico in potegneš se za dobro ime svoje ali svojega okraja. Kedar je pa res, kedar je le opravljanje, tedaj bodi ti skrb, da napako popraviš, da se poboljšaš, sebi in svojim potegneš se tako za poštenje. Vsegdar bodi nam v čislili le bolj stvar ali reč in dejanje samo, ne tolikanj oseba. Mar nam bodi, da ponižajo se gore naše oholosti, vzvišajo doline naše zanikarnosti, da poravná se, kar je krivega, ugladi, kar je grčastega — bodi si v zasebnem, domačem, srenjskem ali javnem, cerkvenem, državnem življenji, in gledali in vživali bomo potem blagodar Gospodov. Toliko za danes; pozneje kaj več. Na zdravje!

Iz dekanije cerkniške, 19. oktobra M. K. (Bukvozev potreben.) Ljubi „Slovenec“, povej bukvozevom po Slovenskem, da v našem kraju bukvozeva prav zelo potrebujemo. Marsikteri duhovniki bi radi to ali uno knjigo v vezanje dali, tudi ljudje pogosto poprašujejo po molitvenih knjigah in družih enacih rečeh, a vse v Ljubljano pošiljati in od tam prejemati stane mnogo stroškov. Ako bi omenjene reči bližje imeli, bilo bi nam vstreženo, in zdelovalcu — prodajalcu bi pa tudi neslo. Cerknica bila bi za bukvozeva posebno pripraven kraj, kajti Cerknica je velik trg, ima 243 števil; tam je sedež dekanijstva, kjer imajo duhovniki službeno mnogo opravil; tam so 4 sejmi v letu, na ktere ljudstvo iz vse razširjene okolice privre. Naj tudi omenim, da je blizo sloveča božja pot sv. križa, kjer je leto in dan 6 shodov, na tisuče romarjev se shaja na tej božji poti. Na drugi strani dekanije je zopet lepa božja pot Matere b. na Planinski gori, kjer bi se mnogo molitvenih knjig, podobno itd. prodalo. Vse te okolščine govore zato, da bi marljiv bukvozev tukaj pošteno izhajal. Bil je tudi v Cerknici postrežljiv in značajan bukvozev, ranjki Jakob Janežič, ki si je v malo letih toliko opomogel, da si je hišico kupil, pa leta 1873 ga je nemila kolera pobrala. Zato prav pristrčno želimo, naj bi se na njegovo mesto kakšen veren in značajan bukvozev v Cerknici naselil.

Z dolnje Pivke, 17. oktobra. — Oziraje se na dopis od tukaj, razglašen v „Slovenca“ št. 109 od 9. septembra t. l., ki govori o potrebi naprave srednje šole na Notranjskem in o zanikarnosti nekterih občinskih se je proti staremu grehu irskemu — proti neslogi. Organiziranje, centraliziranje, trdno, neomahljivo zedinjenje posameznih moči bil je prapor, kterege je razpel da je ponosno v zraku vihral in navdušal narod; mirna agitacija, katero je postava dopuščala, bilo je sredstvo, s katerim je rešil zatirano ljudstvo moralnega poniževanja. Brez tega svojega resnornavnega vpliva ne bi bil naposled zmagal.

O'Connell je poznal popolnoma značaj, dobro in slabo stran svojega naroda, in kakor je bil v krepostih in slabostih izraz irskega narodnega značaja, tako mu tudi nikoli ni manjkalo prave besede na tolikih zborih, da očara srca svojih poslušalcev. Postal je tako v kratkem času prvi in najodličnejši voditelj irskih katolikov. Pri najtežjih razmerah ni le bil prvi pravnik svoje dežele, ampak pravi ljubljeneec in glavar naroda. Vstanovil in oživil je društvo irskih katolikov, vzbudil je velikansko misel emancipacije in narodne samostalnosti. Pridobil si je na tihem oni vpliv, ki je v poznejših letih ponosno Anglijo strašil in ves svet z začudenjem napolnjeval.

(Dalje prihodnjič.)

starešinstev, hočemo nadaljevati pričeti razgovor, dokler si županstva na dolnji Pivki in pod Nanosom, akoravno po strani pozvana, o sproženi reči besedice črhni ne upajo.

Najprihličnejši kraj za vstanovitev srednje šole na Notranjskem bil bi trg Postojna, kteri zdaj 200 hiš, med temi lepa, gradom enaka poslopja, in nad 1700 prebivalcev šteje, leži v središču Notranjskega in je po južni železnici, državnih in skladnih cestah v občeni in zvezi s celo Kranjsko in z jadranskim primorjem. Tukaj je sedež dehantije, c. k. okrajnega glavarstva, c. k. okrajne sodnije, davkarije itd.

Županstvo občine postojnske, ako hoče le nekoliko zavezo prevzeto s častjo občinskega predstojstva spolniti, ima toraj dolžnost prve nasvete, načrt in osnovo, kako bi se zaloga za sozidanje pristojnega poslopja in potrebnega pohošja za imenovano šolo skupaj spravila, dotičnim oblastnijam predložiti. Mi to, gledé na storjene obljube — prizadevati si na vso moč in skrbeti za občinsko dobro — zahtevamo.

Saj so nam o volitvah sedanjega zastopa občine postojnske nemškutarji vse blagore in celó sedma nebesa obečali, ako tiste može, ki so nam jih oni priporočevali, volimo v občinsko starešinstvo. Zgodila se je njih volja. Na kviško toraj gg. D., G., V., ki ste takrat v spremstvu beriča K. od hiše do hiše za liberalno nemčursko stranko agitirali, pokažite zdaj, da ste res za blagor domačinov, nas Notranjcev vneti. Naprej tisti, ki ste takrat novo izvoljene občinske odbornike strašili, da ako oni starešinstva po vaši volji ne volijo, se njim ne bode v javnih prostorih na roke šlo, ter da se njim bode povsod nakljubovalo, in vi, ki ste omahljivim volilcem glase celó plačevali, da so vaše nemčurje volili, pokažite zdaj zasluge in korist nemškutarskega občinskega starešinstva!

V prvi vrsti videti hočemo zdaj, kaj boste zavoljo zaželené šole storili. — V koliko korist so nam sedanje županije po svoji zdanji delavnosti — in na dalje o zaželeni šoli — drugikrat; za zdaj z Bogom!

Tifonta.

V Gorici, 17. oktobra. (Kandidatje za deželni zbor.) Prevažen občni zbor društva „Sloga“ bil je v ponedeljek ob 1. uri popoldne. Že dolgo ni bil noben zbor tako dobro obiskovan, kakor ta; šlo je pa tudi za važno zadevo. Občni zbor je imel na dnevnem redu le eno točko: „Kteri može naj se postavijo kot kandidatje za deželni zbor“. Društveni odbor je dobro pretuhtal in preresetal može, ktere je nameraval predlagati občnemu zboru. Da so bili res pravi nasvetovani, kazalo je glasovanje. Malo po 1 uri odprl je predsednik Viktor Dolenec zborovanje s kratkim nagovorom. Ko je še eden zmed odbornikov posebno volilne može, kterih je bilo mnogo nazočih, k složnosti spodbujal in opomnil, kako zdaj bolj, kot kak drugikrat na izid naših volitev gledajo ne le naši Slovenci, ampak tudi ljudje, bivajoči zunaj naših mej, ravno zarad „Sloge“, je tajnik društva bral zapisnik zadnje odboro ve seje, oziroma kandidate.

Najprej sta prišla v razgovor kandidata za goriško okolico. Odbor je nasvetoval dr. J. Tonkli-a in prof. Fr. Povše-ta. Razgovor je bil jako živahen, ker se je več nazočih debate vdeležilo. Enoglasno je bilo sklenjeno imenovanja gospoda postaviti kandidata za goriško okolico. Na to vpraša predsednik, ali naj pokliče kandidata pred zbor, da povesta svoje mnenje? (Ko se je debata začela, šla sta namreč v stransko sobo.) Dr. Josip Tonkli

vstopivši, pravi: Moj program je zapisan v zapisnikih deželnega zbora in odbora, ravno tako v zapisnikih deželnega šolskega sveta tiste dobe, ko sem poslanec bil. Kakor sem takrat delal, hočem tudi zdaj delati, ako me izberete in s svojim zaupanjem počastite. In kakor smo takrat vselej imeli svoja posvetovanja, kar nas je bilo narodnih poslancev, tako bomo tudi zdaj med seboj in z veljavnimi možmi društva „Sloge“ v dotiki. Kakor sem takrat, tako bom tudi zdaj delal za pravi napredek ljudstva našega. Kar bo mogoče zboljšati, bomo skušali zboljšati, kar se bo dalo zljajšati, bomo zljajšali in kar bi bilo slabega, skušali bomo odvrniti. To je moj program. (Plosk in živio-klici pozdravijo ta govor.) Na to spregovori Povše: Tudi on je pripravljen delati za blagor posebno kmečkega ljudstva, kakor je že delal, tudi on se zaveže vselej z narodnimi poslanci postopati, in obljubi, da hoče vse svoje dušne in telesne moči narodu žrtvovati. (Tudi ta izjava se sprejme z velikim ploskom in občno pohvalo.)

Za tominski okraj nasvetuje odbor svetovalca Gorjupa in posestnika Pagliaruzzi-a, kar zbor brez posebnih ugovorov sprejme. Bolj živahna borba se vname, ko gre za kraške občine postaviti kandidata. Odbor nasvetuje Viktor Dolenca in posestnika Mahorčiča. (Zdaj predseduje podpredsednik dr. Gabrijevčič, ker Dolenec kot kandidat je šel iz sobe.) Do zdaj je bil na Krasu izvoljen dr. Abram, ki je bil ob enem tudi deželni odbornik. Dr. Rojic, ki je proti njemu govoril, je rekel: Zakaj ga nismo postavili zdaj za kandidata? Abram je bil poslanec in odbornik. Poslanca in odbornika pa moramo soditi po njegovih delih. Pri najvažnejših vprašanjih v zboru in odboru je molčal, narodnih društev se ogiba, v odboru je bila lepa harmonija v teh šestih letih, ker se ni potezal za pravice Slovencev. Dr. Abram je zmožen advokat in plačan odbornik je bil, pa za korist naše dežele ni toliko storil, kakor se od takega moža tirjati mora, toraj sem jaz vselej proti temu, da bi se Abram stavil kot kandidat, ker imamo zdaj druga moža, ki bosta delala. Ko se je še več glasov slišalo pro in contra, obveljal je predlog odborov, da se za Kras postavi Viktor Dolenec in Mahorčič kot kandidata.

Za trge Ajdovščino, Kanal, Tomin in Bovec se enoglasno sprejme dr. Jakopič. Za slovensko veliko posestvo se za zdaj postavi le dr. Rojic, zdravnik in posestnik v Gorici, dva druga kandidata pa pozneje, ko odbor zvé, ali se dotična gospoda zavežeta z narodnimi poslanci vselej postopati v edinosti. Po sklepem govoru predsednika, v katerem je povdarjal posebno složnost in edinstvo, pa tudi nevstrašljivost pri volitvi, spregovoril je še prof. dr. Gabrijevčič, in rekel: Novo izvoljeni poslanci naj imajo pred očmi, da zastopajo slovensko katoliško ljudstvo, ktero bo tudi katoliško ostalo. Če tudi je deželnim zborom delokrog močno omejen, vendar, ko bi se jim dala prilika, naj ne pozabijo svojega glasu povzdigniti, ter naj se spomnijo, da zastopajo slovensko katoliško ljudstvo. (Pohvala in priznanje.)

Po občnem zboru je imel še odbor kratko sejo.

Naj tudi dan volitve vlada taka edinstvo in složnost, kakor pri občnem zboru. Volilci, pokažite svetu, koliko Slovenec premore, ako složno dela. Tedaj naj nas jači — sloga!

Domače novice.

V Ljubljani, 21. oktobra.

(*Konfiskacije*). „Novice“ 18. t. m. so bile konfiskovane zaradi spisa „Avstrija in jugoslovanski boj“ in zaradi „Pobirkov iz časnikov“, „Sl. Narod“ 19. t. m. pa zaradi dopisa s „Savinjske doline“. Tudi na Českem se bere o tako pogostnih zaseganjih listov slovanskih. Ta teden že so zapored policiji zapadli: „Politik“, „Čech“, „Pokrok“, „Nar. Listi“ itd. Tudi po tej poti gre Slovan na dan, bodi „turškemu listu“ telegram!

(*Knezoškof veleč. g. dr. J. Pogačar*) je došel sinoči z Dunaja zopet v Ljubljano. — Mariborski, sekovski in krški knezoškofi podali so se v Solnograd, kjer bodo po posvečenju ondotnega nadškofa imeli lastno posvetovanje pod predsedstvom praškega kardinala Schwarzenberga, kakor so ga v začetku tega meseca imeli ogerski škofje v Budapešti pod vodstvom ostrigonskega kardinala Šimora.

(*Vradniki*). G. Fr. Pfefferer je imenovan za vladnega tajnika v Ljubljani in staveni adjunkt g. V. Kraup za inženirja pri državnem stavbarstvu na Kranjskem. — Bilježniku (notarju) Alb. vitezu Höffernu v Logatcu se je pravica notarstva vzela. — V Ljubljano k vladi pride neki dosedanji g. okrajni glavar radolški pl. Wurzbach za svetovalca.

(*Nemčurji*). „Sl. Narod“ je unkrat v dopisu iz Celja pravil, da se je ondi slovenskim dijakom prepovedalo v cerkvi peti po slovenski in torej Boga častiti v svojem maternem jeziku. Nekaj enacega se bere iz Poznauja (Posen), kjer so na gimnaziji skoro le Poljci, in tri leta že se podučuje ondi vse po nemški, poljske učitelje so odpravili, postavili kar nemške, katerih narečja ubogi poljski Slovani celo ne umejo. Sad je bridek. Izmed 30 dijakov je pri godni preskušnji padlo jih 12, največ Poljcev, bolje so jo opravili Nemci, vzlasti judje. Trda se jim godi tudi po nižjih razredih. Konec šolskega leta je govoril ravnatelj dr. Uppenkamp in tirjal, naj poljski dečki nemško mislijo, med seboj nemško govorijo v šoli s součenci, pa tudi doma s starši naj se menijo po nemški. Po tej poti vceplja se jim ljubezen do nemščine! Skušnja uči, da se po takem ravnanju doseže ravno nasprotno. Pošiljajo jim na katoliške učilnice čedalje več luteranov in judov. Kako se žalijo srca torej, in ni se čuditi, da po tem takem čestokrat dečki poljski pikajo nemške in nemški poljske!

(*Zavoljo nagle vožnje po mestu*) je razglasil mestni magistrat strog ukaz. Da je bil tak ukaz res potreben, pričajo pogoste nesreče, ki se zgodijo. Ne le fjakarji, ampak še bolj zasebni ljudje gonijo svoje konje kar se da, in iščejo posebno čast v tem, da memo kacega vogla v polnem teku konj zavijajo.

(*Vstrelil*) se je včeraj v šentpeterski kossarni podčastnik našega domačega polka, zakaj, še ni znano.

(*Iz pisarne Matične*). Trije zemljevidi, ki jih letos dobijo udje, so nam ravnokar došli iz Dunaja. „Letopis“ je natisnjen do „imenika“ udov, o katerem se še od nekterih poverjenikov pričakuje poprave, da bode kolikor mogoče korekten. Prihodnji mesec po takem odboru razpošlje gosp. udom vse, kar Matica letos izdala. Kedaj tudi v prihodnjem mesecu bode občni zbor, to bode določil odbor še ta mesec v prvi svoji seji.

(*V zadnjem občnem zboru banke Slovenije*) sklenjena doplačila po 30 gld. na vsako delnico

so se za 1. obrok po 15 gld. zadnje dni unega tedna zdatno vplačevati začela, tako, da je v ponedeljek vplačano bilo 8080 gld. Ker je 1. obrok za doplačilo 14. dne t. m. pretekel, naj hitijo zaostali delničarji, da likvidacijski odbor ne bo prisiljen, neljube tožbine poti nastopiti in da se samim delničarjem na korist brž ko brž izmóta likvidacija.

(*V sejah deželne odbora 10. in 14. oktobra*) so se med drugim obravnavale sledeče reči: Sklenilo se je, da se programa deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu natisne 500 eksemplarov ter da se razpošlje tudi kranjski kmetijski družbi v razdelitev med kmetijske podružnice in pa župništvom v vinorejskih krajih; — h konecletni preskušnji 30. dne t. m. na Slapu pošlje dež. odbor svojega zastopnika; — poročilo vodstva te šole o udeležbi pri vinorejski razstavi v Mariboru, pri kateri je šola za vinske pridelke, vinorejsko orodje i. t. d. prejela sreberno državno svetinjo in poleg nje tudi vinorejski atlas v dar, vzelo se je zadovoljno na znanje. — Županstvu v Podrečah se na njeno prošnjo za sprejem neke hirave ženske v novo hiralnico, pové, da hiralnica ljubljanska ni deželna naprava, da toraj deželni odbor tej prošnji ne more zadostiti. — Sklenilo se je, ponoviti pismo na ogersko ministerstvo, naj učini, da se deželnemu odboru pošiljajo od ogerskih uradov pisma v nemškem ali v kakem slovanskem jeziku, ker Magjarskih dopisov ne more sprejemati. — Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta je deželni odbor pritrdil, da se služba nadučitelja v Višnji-gori podeli sedanjemu nadučitelju Janezu Škrbincu v Šent-Vidu pri Zatični, kakor tudi temu, da se plača šolskega učitelja v Krašnji povikša od 400 gold. na 450 gold. na leto, ter da se postavi v proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1877. in 1878. po 700 gold. podpore za zidanje šolske hiše na Sušici. — V okrajni šolski svet za ljubljansko okolico na triletno dobo od 1877. leta naprej je deželni odbor imenoval sedanja šolska svétnika g. Fr. Kotnika iz Vrda pri Vrhniki in g. Jož. Fridr. Seuniga, posestnika na Bokalcu, — grofa Karola Pačeta pa za svojega zastopnika v novovoljeni okrajni cestni odbor v Litiji. — Sekundariju v deželni bolnici dr. And. Lisjaku se je služba podaljšala še za 2 leti. — Oddalo se je 7 izpraznjenih sirotinskih štipendij po 50 gld. na leto, za ktere se je oglasilo 283 prošnjikov, izmed katerih so bili najbolj potrebni in vredni spoznani: Gašpar Ravnika iz Vrha pri Krašnji, Franc Pavlič iz Kranja, Franc Rus iz Rečice pri Bledu, in Jožef Kurent, Marija Jager, Leopold Kraljič in Johana Vehovec iz Ljubljane. — Mestnemu magistratu v Trstu se je poslal izkaz sodnijskih obravnjav zaradi detomora in popuščenja otrok za dobo od leta 1867. pa do l. 1875., poleg katerega je bilo na Kranjskem od leta 1867. pa do leta 1870. v sodnijski preiskavi 21 nezakonskih mater zaradi detomora, 8 pa zaradi popuščenja otrok, — od leta 1871. pa do l. 1875., ko ni bilo več najdenišnice v Ljubljani, pa 13 mater zaradi detomora, in 11 mater zaradi popuščenja otrok. Po tem izkazu je jasno, da najdenišnice ne odvrčajo detomorov, kajti detomorov je na Kranjskem manj bilo ta leta, kar je najdenišnica v Ljubljani odpravljena; zato bilo bi posebno za našo deželo želeto, da bi se tudi tržaška najdenišnica odpravila, kateri je treba toliko denarja za kranjske najdenice plačevati; ravno zdaj ima kranjski deželni zaklad nad 30.000 gld. odrajtati tržaški najdenišnici. — („Nov.“)

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V lavantinski škofiji: Preč. g. zlatomašnik Ant. Galuf, dekan in nadžupnik v Vuzenici, je postal častni korar lavantinski, in čast. g. Franc Polc provizor na Vranskem. — Umrila sta čč. gg. Jan. Stuler, župnik na Vranskem, in And. Gabron, zlatomašnik in deficient na Bizeljskem. R. i. p. — Vranska župnija je do 17. novembra t. l. razpisana.

— Javna varnost na Dunaji. V čertek se je zgodilo na Dunaji nekaj nenavadnega, umorjen je bil namreč pismonoša, ki raznaša denarna pisma in poštna nakaznice. Prinesel je nekemu človeku, ki je bil najbrže tujec, pismo z izmišljenim zneskom 153 gld., katero je tujec gotovo sam poslal iz Badena nase, ki pa je bilo prazno. Ko vstopi pismonoša, ga tujec napade z nožem ter mu prereže vrat; potem prereže tudi poštno torbo, v kateri je imel pismonoša denarnih pisem za več ko 13.000 gld., pobere iz njih denar in nakaznice, potem zaklene svoje stanovanje in odide. Umorjenega pismonoša je policija našla še le proti večeru, ko ga je iskala, ker ga ni bilo na pošto nazaj. Morilca, ki je za to hudodelstvo se gotovo že prej dobro pripravil, še nimajo, ker je zginil brez vsega sledu. — Pri centralnem pokopališču pa je bil napaden in smrtno ranjen nek gostilničar, njegov hlapec pa hudo poškodovan. — Tako se godi na Dunaji, v središču liberalizma.

Umrli so:

Od 18. do 19. okt. Janez Lunder, gruntar, 30 l., na Žabjeku v preiskavi, za spridenjem možgan. Mileva Hribar, otrok gen. zast. „Slavije“, 1 m., za shujšanjem. Jakob Šoklič, jetnik na Gradu, 24 l., za pljučno sušico. Janez N. Orel, bivši trgovec, 44 l. za razlivom v pljučih. Franc Cacak, peka otrok, 2 l., za davico. Tomaž Stermlan, dninar, 53 l., za srčno napako. Marija Mazi, inst. reva, 78 l., za oslabenjem.

Telegrafične denarne cene 20. oktobra.

Papirna renta 61.60 — Srebrna renta 65.60 — 1840letno državno posojilo 108.25 — Bankina akcija 800 — Kredite akcija 145.70 — London 124.70 — Srebro 105.— — Ces. kr. cekini 5.94 20 frankov 9.98.

Prečastiti duhovščini priporoča:
**Popotne in mestne kožuhe,
popotne plašče iz arova in
sukna, spalne suknje, plašče
za dež, jesenske in zimske
suknje po najnižji ceni v velikem
izbiru.**

M. Neumann-ova

izdelovalnica oblek

(60—3) v Ljubljani, Lukmannova hiša.

Karl Tambornino,

juvelir, zlatar in srebrar

**v Ljubljani na mestnem trgu hš.-št. 18
in v zvezdi hš.-št. 6**

jemlje si čast svojim p. i. naročnikom naznaniti, da je iz najslavnejših domačih in vnanjih tovarov ravnokar prejel najnovjše reči iz **Juvel, zlata in srebra.**

Vnanja naročila se hitro in po najnižji ceni izvršujejo. (58—3)